

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально – науковий інститут культури і мистецтв
Кафедра хорового диригування, вокалу та методики музичного навчання

Бераіа Анна Віталіївна

**АВТЕНТИЧНІ ПІСНІ ТА ФОЛЬКЛОР У СУЧАСНОМУ
УКРАЇНСЬКОМУ ВОКАЛЬНОМУ МИСТЕЦТВІ**

Спеціальність: 025 Музичне мистецтво

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

Науковий керівник:

_____ О.О. Корякін,
кандидат педагогічних наук, старший
викладач кафедри хорового диригування,
вокалу та методики музичного навчання
« ____ » _____ 2021 року

Виконавець:

_____ А.В. Бераіа
« ____ » _____ 2021 року

Суми 2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ПІСЕННИЙ ФОЛЬКЛОР ЯК ЕЛЕМЕНТ СПАДЩИНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ	6
1.1 Історична еволюція форм побутування пісенного фольклору	6
1.2 Види українських пісень як частина фольклору	13
РОЗДІЛ 2. ЕЛЕМЕНТИ ФОЛЬКЛОРУ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЕСТРАДІ	23
2.1 Вплив фольклору на становлення сучасної естради	23
2.2 Аналіз використання фольклорних елементів у творчості українських артистів	30
ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	40
ДОДАТКИ	44

ВСТУП

Актуальність теми. Український пісенний фольклор протягом багатьох сторіч надихав і запалював творчі струни душі письменників і музикантів, мислителів художників. Нині фольклор, як основа духовної культури нації, має важливе значення у культурному розвитку сучасного українського суспільства, та є головним елементом у процесі відродження та популяризації народних цінностей.

Таким чином український музичний фольклор має надзвичайно велике значення для збереження та розвитку української музичної традиції, бо дає змогу більш широко дослідити різнобарвні стильові та діалектні розгілля народної пісні, сприяючи тим самим вирішенню однієї з найбільш актуальних проблем вітчизняної фольклористики – комплексному дослідженню української народної пісенної творчості.

На сьогоднішній момент можна пересвідчитися у тому, що досить часто сучасні виконавці у своїй піснях використовують елементи українського пісенного фольклору, що свідчить про актуальність теми дослідження. Подібна популяризація народнопісенної спадщини зумовлена тим, що більшість артистів прагнуть осучаснити той музичний матеріал, що має особливу цінність, таким чином звертаючи увагу на своєрідність етнічної специфіки, її неповторність та унікальність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження різних аспектів сучасного українського вокального мистецтва висвітлене у ряді наукових праць: К.В. Кислюк, С.Й. Грица, О.В. Сердюк, О.В. Уманець, Т.О. Слюсаренко. Дослідження використання фольклорних елементів у вокальному мистецтві стало предметом досліджень таких авторів, як: К.В. Кислюк, С.Й. Грица, О.В. Сердюк, О.В. Уманець, Т.О. Слюсаренко. Однак аналіз наукових джерел за проблемою дослідження, виявив недостатній ступінь відображення проблем

використання автентичних та фольклорних елементів у сучасному українському вокальному мистецтві.

Мета роботи полягає в обґрунтуванні використання фольклорних елементів у сучасному українському вокальному мистецтві.

Завдання дослідження:

- 1) проаналізувати еволюцію форм побутування пісенного фольклору;
- 2) конкретизувати класифікацію українських пісень як частини фольклору;
- 3) узагальнити вплив фольклору на становлення сучасного естрадного вокального мистецтва;
- 4) обґрунтувати використання фольклорних елементів у творчості сучасних вітчизняних виконавців.

Об'єктом дослідження є розвиток сучасного українського вокального мистецтва.

Предметом роботи є автентичні та фольклорні елементи у сучасному українському естрадному вокальному мистецтві.

Матеріали та методи дослідження:

- 1) вивчення та теоретичний аналіз наукової літератури з метою конкретизації форм побутування пісенного фольклору та класифікації українських пісень; узагальнення та конкретизація впливу фольклору на становлення сучасного естрадного вокального мистецтва;
- 2) узагальнення отриманих даних для обґрунтування використання фольклорних елементів у творчості сучасних вітчизняних виконавців.

Наукова новизна одержаних результатів:

- *уперше* проаналізовано місце фольклорних елементів у творчому спадку сучасних вітчизняних естрадних виконавців;
- *узагальнено* вплив фольклору на становлення сучасного естрадного мистецтва;

– подальшого розвитку набули підходи до класифікації українських пісень як частини фольклору та еволюції форм побутування пісенного фольклору.

Практичне значення одержаних результатів полягає в здійсненому аналізі використання елементів фольклору у піснях сучасних естрадних виконавців та процесу поєднання електронної, поп та рок музики зі звучанням народних інструментів на прикладі наступних колективів: «Kazka», «AlinaPash», «Khayat» «DakhaBrakha», «Onuka» та ін. Матеріали бакалаврської роботи можуть бути використанні у викладанні навчальних дисциплін з історії мистецтва («Історія естрадного вокального мистецтва», «Народна творчість») у закладах вищої освіти різних рівнів, а також як основа для подальших досліджень.

Апробація результатів та публікації. Основні положення, результати та висновки дослідження доповідались на III Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми мистецько-педагогічної освіти: здобутки, реалії та перспективи» (24 березня 2020 року, м. Суми); студентській науковій онлайн-конференції «Дні науки-2020» (22 жовтня 2020 року, м. Суми).

Результати дослідження висвітлювалися у публікаціях автора:

1. Корякін О.О., Бераіа А.В. Роль та місце фольклору в дискурсі розвитку української естради. *Мистецькі пошуки: збірник наукових праць*. Випуск 1 (13). Суми : ФОП Цьома С. П., 2021. С. 213–223.

2. Бераіа А.В. Автентичні пісні та фольклор у сучасному українському вокальному мистецтві. *Дні науки – 2020 : матеріали студентської наукової онлайн-конференції, 22 жовтня 2020 року, м. Суми*. Суми : ФОП Цьома С. П., 2020. С. 19–22.

Структура та обсяг роботи. Бакалаврська робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (38 найменувань) та додатків (2 одиниці). Загальний обсяг роботи становить 45 сторінок, з них основного тексту – 39 сторінок.

РОЗДІЛ 1

Пісенний фольклор як елемент спадщини українського народу

1.1. Історична еволюція форм побутування пісенного фольклору

Виникнення пісні, вельми тісно пов'язано з появою мови. Можна стверджувати так, як нема народу без своєї мови, так немає народу без своєї пісні [4]. Безсумнівно, що мова і пісня у тісному зв'язку розвивались та збагачувались.

Насамперед фольклор – це найбільше духовне багатство народу, самобутній та великий пласт культури. З іншого боку – це світоч знань, від якого починається професійна культура кожної нації.

«Folk» – «народ»; «lore» – «мудрість» або «знання» – так етимологічно трактується термін фольклору. Разом це означає мудрість народу. Фольклор це своєрідні історичні хроніки, які віддзеркалюють душу народу, його бачення навколишнього світу, змальовують події, які відбувалися протягом століть. Про це свідчить весь її культурний досвід: творення знарядь праці, житла, одягу, предметів прикладного і художнього вжитку, духовної культури – мови, поезії, музики, хореографії. [9].

На формулювання фольклору впливали:

- «міфологія» – початкова форма пізнання та пояснення реального світу;
- «фетишизм» – приписування речам здатності впливати на долю людей;
- «тотемізм» – прагнення до гармонії всього навколишнього світу: людей, тварин, рослин;
- «анімізм» – (від латинської душа) віра в існування різних нематеріальних істот [17].

Характерні ознаки фольклору:

- справжні твори народної творчості розкривають глибокий ідейно - художній зміст, в якому відбивається народна мораль, право, психологія та філософія;

- фольклор створювався колективно: імена авторів невідомі, бо кожен з виконавців інтерпретує твір у своїй манері виконання. Слова та музика з часом можуть трансформуватися;

- до XIX ст. у фольклорі існувала усна традиція – з уст в уста. Саме тому багатьом жанрам фольклору властива варіантність;

- різні види та жанри фольклору доволі часто тісно переплітаються: пісня єднається з танцем, слово та діалоги перетворюються на театральну дію [29]. Таким чином фольклор існує як синкретичне явище.

Музичний фольклор умовно поділяють на вокальний та інструментальний, кожен цей вид увібрав у себе багато жанрів та форм. До вокальних жанрів ми відносимо народні пісні та думи, а вже їх можна класифікувати на обрядові, трудові, побутові, колискові, військові та інші, за приналежністю до стану – це козацькі, селянські та чумацькі пісні.

Хореографічний фольклор обумовлює зваженість та мудрість рухів та пластики. Все це складові дуже звичної та важливої невербальної знакової системи. У фольклорі мово рухів висловлюють свою любов, радість, турботу, тривогу, боротьбу та великий спектр усіх емоційних станів, які не завжди можна висловити словом.

Народна хореографія поєднала у собі балет, мімічне мистецтво, сценічний рух та пластику, більшу кількість технік циркового мистецтва. Загалом фольклор вмістив у собі усі форми, які притаманні народному мистецтву [3].

Пісенний фольклор.

Генерування фольклору України та народної творчості у всіх її проявах відбувалось протягом століть. Пліч о пліч з мовою мистецтво набувало знань, споконвічний досвід та пам'ятки про минуле, які увібрав у процесі розвитку народ. Відштовхуючись від того, який був рівень освіченості та філософських

поглядів людей, утворювались новітні сюжети та жанри. На сьогодні ми маємо великий архів з записами, у яких закарбовані обряди, ритуали, події, звичаї та традиції та те, як до них ставився народ [7].

Особлива галузь у фольклорі це народні пісні. Ще з давніх часів українців називали співочою нацією, вони вміли створювати милозвучні гармонійні мелодії та пісні. Слухаючи пісні і аналізуючи їх тексти можна відстежити біографію наших пращів. Все своє життя український народ супроводжував піснями, вже з малечку діти чули пронизливі мелодії колискових. Духовне збагачення не тільки нероздільно єднається з історичними подіями, які відбувались на українських землях, а також з силою, невичерпною красою та вільною душею [11].

Багато століть Україна була і є безмежним світочем знань та мистецтва. Славляться українські пісні та фольклор України далеко за межами слов'янських земель. Багато видатних майстрів та музикантів використовували українські народні пісні у власних мистецьких доробках. Український народ виконував пісні у період родинно – побутових свят та суспільно – побутових подій.

Свого часу фольклор все ще зберігав свою традиційність, хоча з того моменту, як на Русі прийняли християнство, його форма дещо змінилась. Пісенний жанр набуває нового звучання, про це свідчать новітні теми, художні методи та характер і все це через вплив Візантії та новий погляд на історичну реальність. В той же час старовинні характеристики втрачають первозданий вигляд, оскільки діатонічні лади, які наповнені хроматизмами, мелодичний малюнок, який стає більш розширеним і структура ритму ускладнюється [12].

Відповідно до цього у народних піснях простежуються сліди церковних ладів, які у свою чергу набували значення під впливом звуків давньої Греції, які і змінили початковий звукоряд.

Слід зазначити, що християнство відіграло свою роль у обрядовій язичеські пісні, причинною є народне звучання, яке почало брати верх і крок за кроком християнські пісні почали забуватись і втрачати своє першочергове

звучання та значення. Історичні згадки та християнська віра тісно пов'язані з міфологією у пісенних обрядах та магічних ритуалах. Про це йдеться у згадках про князя Романа та Журила про медову данину та оборону замків. У народних піснях «Король», «Воротар» відігравався напад на місто королем або прихід до правління князя Данила [31].

Відповідно до цього у зимовому циклі, у якому язичницькі образи тісно переплітаються з темою Різдва, найбільш яскраво помітні християнські мотиви. Це все також простежується у поєднання таких жанрів як веснянки зі святом Великодня, купальська пісня з народженням Іоанна Хрестителя, що є наслідком великої кількості пісень, які присвячені святам – Варварі, Богородиці, Олексію – чоловіку Божому, Миколаєві, Юрію-Георгію, Михайлу, Дмитру [14].

До того ж ритуали, які існували у часи християнства привели до виникнення колядок в яких і почали оспівувати історію появи християнства. У той же час натяк на сліди східного мистецтва у народній пісенні простежуються у фактах, а також музичних та поетичних особливостях. Ідея панування над людиною потойбічних сил також залучена нами зі Сходу. Образ смерті часто відображався у картинці «одруження з могилою» [32]. Про це свідчить гуцульський фольклор, у ньому найбільш можна простежити характерну для цих пісень рухомість мелодії, мелізматику та повну асиметрію у структурі музики. Також східні нотки можемо простежити у виборі деяких музичних інструментів, які і створювали цю саму мелодію: тулумбаси, сурма, кобза. У народній пісенності велику роль відіграли довгі стосунки з монголо – татарськими завойовниками, що є причиною новітнього звучання деяких мотивів [23].

Час, коли український, російський та білоруський народи були представлені від різних етнічних угруповань, саме в цей момент українська пісня виткана з традицій прадавньої доби язичества, посідає місце у неосяжному музично – поетичному світі східнослов'янських культур.

Отже про любов наших прадавніх родичів до музики та слова знаємо з давніх – давен. Тому що для наших пращурів, пісня була не просто етнічним

фактором, а і першим з багатьох засобів у боротьбі з загарбниками інших країн. Все те що набувалось упродовж років плідної співпраці, народи щедро ділили між собою. Про це свідчить більшість українських пісень, які набували нового звучання у білоруському фольклорі. Також любов до української пісні була з давніх – давен і у росіян, а у Західній Європі були популярні українські музиканти, більшою мірою співаки, тому що українська мелодійна мова, додавала мелодії ще більшого колориту [37].

У першій половині XVII століття зафіксовано перший запис української народної пісні. Міжнародні зв'язки, взаємний обмін у духовній культурі, творча діяльність, все це є у кожній культурі. Композиторська школа національного рівня, твори відомих поетів, вистави у музично – драматичних театрів, вистави, які продовжували народну традицію і були насичені народною музикою, літературною мовою та піснями – романсами – все це набуло певного значення за допомогою стрімкого розвитку професійного мистецтва, завдяки чому почався стрімкий рух популяризації народної пісні [5].

У зв'язку з викладеним вище розглянемо пісню романс. Романс – це сольна пісня, яка у свій час вмістила в себе дві культури, сільську та міську.

Існує два варіанти написання пісень – романсів, або написання тексту на народну мелодію, яка вже існує, або ж написання музики до літературного тексту, особливо це стало популярним, коли писемність і авторство вийшли на рівень. Велику кількість чудових романсів створив саме народ на вірші відомих або не відомих авторів. Інтерпретація цих пісень дуже різна, оскільки існуючи в усній народній творчості вони часто змінювались і тому мають дещо видозмінене звучання від свого первозданного вигляду і звучання. Автори деяких пісень – романсів уже забуті, і лише за деякими рисами та стилістикою ми можемо дізнатись їх літературне походження «Чорнії брови, карії очі», «Місяць на небі», «Ой покрились білим снігом полонини».

Друга половина XVIII ст. та перша половина XIX ст. є найвагомішою частиною у розвитку фольклору. Оскільки на цей період припадає друкування

вагомої кількості збірок народної пісенності, які уособлюють в собі всю давню традицію української пісні.

Як приклад про це свідчать такі збірки: «Собрание русских простых песен с нотами» камер-гуслиста при імператорському дворі В. Трутовського (1776–1795 рр.), «Голоса украинских песен, изданные Михаилом Максимовичем» в аранжуванні О. Аляб'єва (1834 р.) та «Народные украинские напевы, положенные для фортепиано Николаем Маркевичем» (1840 р.), «Собрание народных песен с их голосами» М. Львова та І. Прача (1790 р.). Позаяк ці збірки були дуже популярними, доволі часто ці пісні можна було почути в музичних салонах, в побуті, а пізніше – на концертних майданчиках [25].

Пісні простих заробітчан або робітничий фольклор, такий новий напрямок народної пісні почав побутувати у тісному зв'язку з традиційними фольклорними жанрами у другій половині ХІХ ст.

Синтез міського, сільського фольклор та професійної творчості розпочався завдяки збільшенню виробництва. У зв'язку з тим, що фольклор змінив свою функцію під впливом народні тенденції у літературі і мистецтві, нового значення та популярності набувають інші форми – це поширення творчості виконавців народної пісні на концертній естраді.

Далі з'ясуємо розвиток музичної фольклористики. Музична фольклористика тісно переплітається з вивченням народознавства, а ще більше з філологією, коли науковці, які вивчали усну народну творчість спочатку нотували тільки поетичні тексти пісень, а пізніше і мелодії. Вочевидь зробити повноцінний запис української народної пісні, а тим паче занотувати гру на інструментах людині яка не володіла нотною грамотою, було досить важко. Здійснити це могли лише випускники навчальних закладів, академій та семінарій, які на той момент виховувалась під впливом релігії, тому зазвичай їх увагу привертала твори високоморальні: балади, псалми, канти. Втім твори з великою частиною авторського матеріалу дійшли до нашого часу або рукописах, або у виданнях українських і білоруських релігійних пісень — духовних кантів і псалмів. Між іншим у другій половині ХVІІІ ст. популярними

були музичні збірки, які звучали на західноєвропейський манір та були створені для домашнього музикування. Твори, які були у цих збірках могли пристосуватись до будь – якого музичного супроводу чи то фортепіано, гітара або мандоліна. Згідно з цим обрядові пісні розпочали фіксувати та розповсюджувати тільки у кінці XVIII – на початку XIX ст..

Відповідно до цього увага до стародавніх жанрів народної творчості, а також запис та поширення автентичних пісень у їх початковій, не видозміненій формі, все це розпочалось у XIX ст.

Як свідчить Рибак Ю.П. [6] найперше в цьому відзначилися польський музиканти й етнографи О. Кольберг, А. Коціпінський, а згодом і українські О. Гулак-Артемівський, О. Рубець, М. Лисенко. Вагомим поступом у розвитку етномузикологічних студій стало використання фонографа як технічного засобу для фіксації музичних творів, особливо тих, які були надто складними для стенографічного документування. Першим фонографічні записи в Україні на пробному рівні 1898 році зробив Ф. Штейнгель у с. Городок поблизу Рівного, а на початку 1900-х років його починання в Галичині плідно реалізував О. Роздольський. Можливість звукової фіксації та здійснення на цій основі повноцінних транскрипцій і подальших порівняльних досліджень знаменують нову еру української музичної фольклористики. Теоретичні напрацювання, започатковані О. Потебнею, П. Сокальським та М. Лисенком, у 1-й половині 20 ст. були розвинуті класиками української етномузикології С. Людкевичем, К. Квіткою та Ф. Колессою, а в 2-й половині 20 ст. отримали активну розробку головно в діяльності представників львівської (В. Гошовський, Б. Луканюк) та київської (С. Грица, А. Іваницький) етномузикологічних шкіл.

Згідно з цим наприкінці 20 ст. утворилось декілька основних напрямів для розвинення музичної фольклористики: ареально-типологічний, соціологічний, історичний, системно-етнофонічний (в етноінструментознавстві або етноорганології).

1.2. Види українських пісень як частина фольклору

У казках, усних оповіданнях і піснях завжди були зображені вірування та погляди народу на зовнішній світ. Найкраще у пам'яті відкладались ті тексти, які були покладені на мелодію. Поділяють пісні на народні і пісні літературного походження, автори яких відомі.

Ще в античні часи народну пісню використовувати у різних видах праці, її співали під час жнив, у процесі ткацтва, під час збирання винограду. Також пісня була невід'ємним компонентом всіх обрядів. Як приклад антична веснянка «Іересіона» обирали гілку оливи, прикрашали та несли її під супровід цієї обрядової пісні. Також розглянемо пісню «Ластівка», якою зазвичай зустрічали весну, а також її співали в знак вшанування господаря та господині, які були знатними. Також у давніх греків популярними були весільні та похоронні пісні.

Традиційно українські народні пісні класифікують за жанрами, структурна схема яких вміщена у додатку А.

1. Перша група – пісні за жанром: ліричні пісні, лірико – епічні пісні, епічні пісні, обрядові пісні, пісні – балади, лірико – драматичні, обрядові пісні, не обрядові пісні.

2. Друга група – пісні за змістом: історичні пісні, героїчні пісні, соціально-побутові пісні, історично-побутові пісні, родинно-побутові пісні, релігійні пісні, дитячі пісні, календарно-обрядові пісні, сімейно – обрядові пісні, величальні пісні, жартівливі пісні, сатиричні пісні.

3. Третя група – пісні за тематикою: пісні про боротьбу з турецько-татарськими загарбниками, пісні про боротьбу з польсько-шляхетськими загарбниками, козацькі пісні, гайдамацькі пісні, рекрутські пісні, чумацькі пісні, заробітчанські пісні, бурлацькі пісні, наймитські пісні, ремісницькі пісні, революційні пісні, робітничі пісні, пісні про жіночу долю, пісні про кохання, колискові пісні.

4. Четверта група – обряди та види праці: колядки, щедрівки, веснянки, Великодні пісні, русальні пісні, трійцькі пісні, петрівчані пісні, царинні пісні, купальські пісні, жнивварські пісні, обжинкові пісні; косарські пісні, пастуші пісні, весільні пісні, родильні пісні, голосіння, тужіння, ритуальні пісні.

Колядки

Колядування – один з основних звичаїв у зимовому циклі, має свою історію, яка сягає ще арійських часів. Свято Коляди саме так його називали наші прашури, воно відзначається у день зимового сонцестояння. До теперішнього часу його святкували 25 грудня. За старовинним язичницьким повір'ям у цей період Сонце з'їдає змій Коротун. Коляда – це Богиня, сила якої була надзвичайно могутня, народжувала у цей день нове сонце, а називали його Божич [4].

До того ж, щоб захистити маленького Божича, язичники всіма силами захищали його від Коротуна, а вже після цього навідувались до сусідів у гості, щоб розповісти їм про народження Божича, і зображення сонця носили з собою, що і досі ми можемо спостерігати у наші роки. Крім того, коли на небі з'являлась перша зірка, то ті хто колядували повинні були зайти у хату і зазивати господаря піснями, в яких славили його родину . Наразі ці пісня називають колядками

Підсумовуючи слід сказати, що християнство і тут внесло свої корективи. Позаяк цей обряд колядування вже став більше бути приурочений до Різдва Христового і в нього почали побутувати біблійні мотиви. Всі ці обряди ми можемо спостерігати і сьогодні. Перша зіронька, Свята вечеря і маленькі діти сповіщають господарів про народження Христа [8].

Щедрівки

13-го січня відзначається щедрий вечір або свято Меланії. У народі побутує така згадка, що Меланка на Щедрий вечір приходить разом з Василем – Місяцем, щоб повідомити про гуляння та приготуватись до їх святкування.

Відповідно до цього хлопці та дівчата навідувались до своїх сусідів бажали здоров'я, щасливого життя та багато грошей у прийдешньому році і

таким чином це почали називати «щедруванням» [13]. Все це було у супроводі гомінких пісень, запальних танців, театралізованих постановок та обрядових ігор. Щедрування було групами: «Меланка», «Василь» та «Ряджені».

Проте біблійні сюжети не обійшли стороною і щедрівки, про що свідчать «Ряджені», які також були присутні у цьому дійстві, славили господаря і бажали благополуччя його родині. Але все таки є різниця між колядками та щедрівками. «Прилетіла ластівонька» адже саме такі слова ми завжди чули у щедрівках і не всі знають про те, що раніше прихід нового року відзначали не взимку, а з приходом весни [18]. Коли прилітали ластівки, починались посіви. Все це символи нового циклу. Позаяк, цього дня, коли закінчується зимове сонцестояння, народжується «Молоде Сонце» і день стає довшим.

Веснянки (гаївки, гагілки, ягілки, риндзівки).

Веснянки – це звуки наближення весни, це тексти в яких оспівується прихід тепла, народження природи і звичайно ж наближення польових робіт.

Як відомо у пісні тече стрімка енергія. І щоб природа прокинулася, люди вигадали співати весняні пісні, щоб таким чином ділитись енергією з природою.

Крім того закликати весну заведено не просто піснею, а також магічними іграми, обрядовими танцями, які всіляко спонукають прийти весну та націлюють всі сили на добрий врожай. «Ягівка», «гагілка», «гаїлка», «магілка», «ягілка», «галанівка», «риндзівка», «лаголайка», - все це різновиди веснянок.

Наприклад «гаївки» виконувались виключно на Великдень, що пояснюється прийняттям християнства на Русі. Загалом веснянки охоплюють цикл весняних пісень починаючи Благовіщенням і до завершення всього циклу. Важлива цінність, яку несуть в собі ці пісні – це радість, настрій, енергія і любов до навколишнього і віра у краще.

Літній цикл. Перехід від весняного циклу до літнього супроводжується такими святами як свято Юрія та Трійці. Щодо музичного супроводу цих свят, можемо свідчити що Юрійські пісні стали рідкістю та відійшли у минуле українського фольклору. Як з'ясувалося досвідченим фольклористам вдалось

зафіксувати деякі пісні і за їх наповненням можна відзначити, що у цих піснях домінували поетичні мотиви у яких йшлося про початок землі та про випускання тепла («Святий Юрію, вийди з вирію, розтвори сиру землю»). Ця остання ознака властива також і ще більш раритетним царинним пісням, що особливо культивувались у лемків: «Наша царина сріблом заквила, // Сріблом заквила злотом родила» про це пише Рибак Ю.П. [27]

Русальні пісні. Окремий пласт календарно – обрядових пісень. Зазвичай їх виконували на русальному тижні у період «зелених свят». В часи язичництва цим святом закінчували весну і починали літо. Народне повір'я говорить, що дівчата, які втопились або помирали засватаними, то вони перетворювались на русалок, а маленьких дівчаток називали «русалками – семилітками» вони мешкали у озерах та ставках. Згідно з цим у лісах та полях мешкали мавки, як їх ще називали «русалоньки – земляночки». У казках русалок змальовують як вродливих синьооких дівчат, з довгим волоссям та вінками. За народними повір'ями, русалки також любили водити хороводи при сяйві місяця, танцювати та заманювати своїм співом хлопців та дівчат, щоб залоскотати їх та забрати до себе.

Русальних пісень зафіксовано відносно не багато. Зазвичай у піснях йдеться про народні звичаї та традиції українців та повір'я як русалки ловлять жінок та дівчат та загадують їм загадки і хто не відгадав, того лоскотали до смерті.

Відповідно до цього русальний тиждень закінчувався проводами русалок. На Поліссі водився такий звичай, в один з днів обирали вродливу дівчину, яку називали русалкою, вбирали її в білу сорочку, розплітали коси, вдягали вінок і водили хороводи та співали пісень. Інколи створювали опудало навколо нього танцювали та співали пісень, після чого опудало спалювали та розсипали його попіл по полю, що був гарний врожай. Також таким чином примовляли, щоб русалки не бігали по полям: «Проводили русалочки, проводили, щоб вони до нас не ходили. Да нашого житечка не ломили, да наших дівчаточок не ловили».

Також на зелені свята існував такий звичай «кумелення», який також супроводжувався піснями. Дівчата проводили його у гаю, до цього дня обирали подругу, яка буде кумою, мінялись з нею намистом, вінками, які були зплетені з молодого гілля. За допомогою такого обряду дівчата готувались до материнства.

Петрівки. Після зелених свят приходила пора довгих днів та коротких ночей. У цей період жінки та дівчата співали пісні, які мали назву «петрівки». У піснях дівчата просять «не робити ночі коротшими», бо вони ще не встигли відпочити від роботи, не вистачило часу, щоб виспатись після побачення. Найпоширеніший образ у піснях «петрівная зозулька» до якої і звертаються дівчата та жінки «...не куй так рано у борі, не буди мене молодой». У петрівках наче є продовження весняної колоритної пісні, яка висвітлює тему кохання, змальовують побачення закоханих дівчат та хлопців, їх відверті освідчення у коханні, заручини і весілля. Також у петрівках присутній легкий сум, це прощання з дівуванням, батьками, рідною домівкою: «...до Петра зозулі да кувать, кувать, до осені дівці гулять, гулять». У той же час петрівки сповнені ліризму, у якому тонко передається що ж коїться на душі у дівчини перед заміжжям, її плачі за безтурботним дитинством, її страх перед майбутнім життям у іншій родині. Образи цих пісень тісно поєднуються з весільними обрядовими піснями. В них використовується художнє протиставлення і порівняння хлопця та дівчини з соколом та перепеличкою, з червоною калиною та зеленим дубом. На противагу ліричним та журливим пісням приходять жартівливі пісні, в яких висміюють ледащих дівчат та хлопців, насміхаються з пихатих багачів та невдалих женихів. Закінчення петрівки припадало напередодні свята Івана Купала, коли «зозуля в капусту ховається, по борозенках спитається», що свідчило про початок праці.

Жнивварські пісні.

Традиційні жнивварські обряди завершували літньо – осінній цикл. У поетично – обрядовій пісні освячена праця хліборобів. Про важливе значення священного хлібу можемо свідчити з того, що його образ використовують у молитві «Отче

наш»: «Хліб наш насущний дай нам днесь...». Багато століть ці пісні супроводжували збір урожаю. Зазвичай жнива складались з 3 – х етапів та 2 – х обрядів: 1. Зажинки. 2. Жнива. 3. Обжинки.

Найбільшу частину жниварських пісень займають обжинкові пісні з великою кількістю обрядів. У збірнику, який написав Зоріан Доленга – Ходаковський у 1814 – 1819 роках на Волині, Галичині, Придніпрянщині, Поліссі та Поділлі серед великої кількості пісень, а нараховано їх 1897 творів, тільки 12 жниварські, а весільних 878, тому можемо констатувати, що записів жниварських пісень значно менше [34]. Через те що записів жниварських пісень було дуже мало, то аж до 80 – х років окремо від інших обрядових пісень, вони ніколи не випускались. Але треба зазначити, що завдяки фольклористу Юрію Круть, вийшло перше видання у 1971 році у яке увійшли 223 тексти, у яких послідовно йшли жниварські обряди. Доцільно зауважити, що у цьому виданні відсутній нотний текст. Натомість у 1990 році вийшла збірка «Жниварські пісні» під керівництвом Чебанюк О.Ю. [35] яка містить 87 пісень з нотним записом. Цей пісенник грає важливу мистецько – культурну роль у поєднанні з поетичними рядками, також є цінною основою для нових наукових досліджень у процесі усвідомлення значної частини фольклору.

Коломийки

Слово, музика і запальний танок – все це і є коломийки. Тільки у коломийках звичайний побут і запальні свята можуть бути настільки чітко змальовані. Але ці мотиви не такі вже і прості, насамперед у них закладений глибокий зміст, широкий пласт філософських поглядів на життя та психологію людської поведінки.

Внаслідок цього коломийки можна описати одним словом – імпровізація, народ дуже любить літературний експромт, коли різні незвичайні події складаються відображаються у коломийках.

Також не змінюється і будова мелодії у коломийках, звичайно вона може видозмінювати характер свого звучання, сумний, веселий, тому для

відображення трагічних або комічних пережиттів у житті народу, вона підходить якнайкраще.

Отже коломийки сповнені різнобарвних мовних оборотів, саме тому говорили, що якщо хочеш навчитись гарно володіти мовою і висловлювати свою думку, то треба вчити коломийки напам'ять.

Народні думи

Думи – це твори в яких слово і музика у своєму творчому поєднанні передають найважливіші історичні події у яких закладено героїчний зміст. В Україні думи є дуже популярними. Зазвичай кобза, бандура або ліра – це ті інструменти, під супровід яких звучали літературні тексти, які часто виконувались речитативом, але за допомогою музики ставили більш наближеними до співу.

Внаслідок цього виконавців дум, так і почали називатись – кобзарі, лірники та бандуристи.

Саме у думах українська історія змальовується так, як її бачили серце та очі простого чоловіка. Кожна дума сповнена живої емоції, бо це не просто епічна оповідь, а доречно змальована історія подій через ставлення самого кобзаря, яка у тісному плетінні музики, відступів та лірики стала довершеною.

Позаяк саме у цих ліричних піснях, кобзарі змальовували інформацію народу не тільки про різноманітні історичні події, а ідею, що народ може бути вільним та незалежним. Думи несли ідею гуманізму та високі моральні принципи.

Про це свідчить матеріал, який з самого початку був закладений у думах, є пізнавальним, повчальним і безпосередньо формує образ українського народу, як невід'ємну частину світової культури.

Повстанські пісні

Кожна епоха залишає вагомий відбиток в українській народній спадщині, але найбільш збагатила український фольклор пісенністю та різнобарвними оповіданнями боротьба ОУН і УПА за незалежність своєї території у 1940 –

1960 –х роках. Про це свідчить велика кількість повстанських пісень, які поширювались не лише на визвольних територіях але і за мажами України.

Саме ідеєю національного визволення українського народу наповнені повстанські пісні. Оскільки в них зображена жертвність, самозречення і все це для Української держави. Передається це через захопленням мужністю, незламним духом та красою душі. За своїм характером, більшість з них нагадує історичні пісні, тут також оспівана епоха минулого українського народу.

Тим не менш повстанські пісні формувались на традиційній козацькій, гайдамацькій та стрілецькій ліриці, безумовно з додаванням авторських моментів. Також писали їх зазвичай люди, які безпосередньо приймали участь у бойових діях, але всі ці твори вони видавали під псевдонімом. Про це свідчить більшість повстанських пісень дійшли до нас з вами під виглядом народної пісні.

Весільні пісні

Українське весілля, ці два слова вже сповнені не аби якої енергії. Пишне масове гуляння, яке сповнено радістю та жартами, родинного тепла та звичайно присвячене найважливішій події у житті молодят – створення сім'ї.

Отже, пісня, ось з чим асоціюється весілля, радісна чи сумна, головне що весільна. Кожен етап весілля супроводжує певна пісня, яка і пояснює ідею та зміст обряду.

Як відомо більша кількість обрядових пісень на весіллі, є підкресленням весільної драми, гості таким чином висловлювали свої побажання молодому подружжю. Зазвичай пісні дуже добре описували стан та настрій учасників весільної драми. Деякі пісні були написані для того щоб славити молодят та їх батьків. Проте виконувати весільні пісні доводилось тільки жінкам, а чоловікам припадало брати участь у різних обрядах, одним з таких був викуп нареченої [28].

Відтак, весілля – це велика драматична дія, а передумовою є весільні пісні, які є маленькими самотійними п'єсами. Ці пісні закликають любити свій рід, виховують та повчають як ставитись до своїх батька та матері, плідно

працювати і не сваритись у родинному колі. Отже весільна пісна - це змістовна цінність найбагатшого з усіх обрядів - весільного, а також безумовний доказ того, що український народ є мудрим.

Голосіння.

Голосіння – це жанр усної народної творчості, поетичні твори, які виконувались під час похоронної процесії. Виконуються голосіння речитативом, протяжно промовляючи, що робить їх піддатливими до імпровізації [22]. Крім того виконувати голосіння могли як і професійні виконавці так і родичі померлого, але як правило тільки жінки. У виконанні завжди перелічувались тільки гарні та позитивні риси і моменти життя померлого, зазвичай вони ідеалізувались. Так як часто плакальниці були родичами померлого, то вони його добре знали, все що з ним відбувалось у період його життя, які були біди та радісні моменти або невдачі та успіх [6].

Тексти голосінь не мають суміжних варіантів, так як це буває у інших жанрах усної народної творчості. Кожен текст є новим витвором.

Колискові пісні

Колискова – це ліричний твір, сповнений материнської любові, який виконується матір'ю для того, щоб дитинка заснула та у неї був спокійний сон.

Це дуже прадавній жанр народної пісні, що сягає у міфологічну давнину. За спостереженнями колискові цікаві своєю ритмічною інтонацією, в них є щось таке, що нагадує тенденцію виконання змовлянок. Оскільки раніше такі пісні виконувались не тільки для того, щоб дитина заснула і мала спокійний сон, а ще як своєрідний магичний обряд, щоб відігнати від дитини злі сили, або навпаки привернути до неї духів, які будуть її оберігати від зла.

Висновок. Отже, український фольклор – це світоч знань, духовне багатство народу та мудрість, що сягає початку у першій половині XIX ст. Вивчення фольклору прокладає шлях до сприйняття культурних цінностей народу. У перекладі «Folk» – «народ»; «lore» – «мудрість», а це усе що створює та залишає після себе народ, танці, пісні, звичаї, усну народну творчість, музику, народні ремесла та архітектуру. Фольклор значною мірою акумулював

у собі інформацію культурно-історичного характеру і саме у фольклорі вона збереглася до сучасності. Український пісенний фольклор найцінніше духовне надбання нашого народу, яке збагатило історію на багато віків. Пісня є ваговою складовою найкращих здобутків світу. У пісенному фольклорі змальовано життя людей, їх героїчні сторінки життя, боротьбу з загарбниками та звичайний родинний побут. Фольклор є важливим національним чинником, що протягом віків створював пласт для української національної ідентичності, а від сьогодні є важливим чинником, який уособлює у собі потенціал для формування тотожності українців з європейською нацією.

РОЗДІЛ 2

Елементи фольклору у сучасній українській естраді

2.1. Вплив фольклору на становлення сучасної естради

Логіка наукового пошуку привела до огляду творчого доробку українських гуртів, тому що український пісенний фольклор протягом багатьох сторіч надихав і запалював творчі струни душі письменників і музикантів, мислителів художників. Нині фольклор, як основа духовної культури нації, має важливе значення у культурному розвитку сучасного українського суспільства, та є головним елементом у процесі відродження та популяризації народних цінностей.

Таким чином український музичний фольклор має надзвичайно велике значення для збереження та розвитку української музичної традиції, бо дає змогу більш широко дослідити різнобарвні стильові та діалектні розгілля народної пісні, сприяючи тим самим вирішенню однієї з найбільш актуальних проблем вітчизняної фольклористики – комплексному дослідженню української народної пісенної творчості [30].

На сьогоднішній момент можна пересвідчитися у тому, що досить часто сучасні виконавці у своїй піснях використовують елементи українського пісенного фольклору, що свідчить про актуальність теми дослідження. Подібна популяризація народнопісенної спадщини зумовлена тим, що більшість артистів прагнуть осучаснити той музичний матеріал, що має особливу цінність, таким чином звертаючи увагу на своєрідність етнічної специфіки, її неповторність та унікальність.

Використання народних мотивів на українській сцені розпочалось ще до 90 – х років. Проте у радянському союзі народна музика повинна була звучати так, як того хотіла влада. Зазначимо, що українська сцена почала з'являтися у 90 – ті і саме тоді етнічні мотиви почали набувати нового звучання. Перші спроби поєднання були з електронною та рок – музикою. Саме фестиваль

«Червона рута» надав можливість виконавцям представляти свої музичні експерименти і відіграв велику роль для української сцени.

Здатність фольклору поєднуватись майже з кожним музичним стилем, породжує різноманітні звучання та створює новий стильовий сплав. Отже, важливе завдання музикантів – це збереження рівноваги між сучасним та автентичним. Єднати елементи різних стилів у коло яких входить рок, академічна музика, джаз та неєвропейський фольклор, характерно для ф'южну (від англійського «fusion» – «сплав»). Цей напрямок з'явився у 70 – ті роки. Властивим для нього є використання електронних інструментів [33].

Отже бажання поєднувати народні звуки з елементами різноманітних стилів, таких як – рок, джаз, поп – музика, фанк та регі активно розвивалось у 90 – ті роки [1]. Допомогли розвинути і показати свої музичні експерименти більшій кількості людей такі фестивалі як «Червона рута», «Мазепа-фест», «Шешори», «Країна мрій», «Рок-екзистенція», «Ростоки», «ДрайвомірЪ», «Етно-еволюція», «Трипільське коло», «АртПоле», «Рок-коляда», «Рок Січ», «Рожаниця», «Черемош-фест», «Млиноманія», «Потяг До Яремче», «Київська Русь», «Terra Heroica» та інші. У зв'язку з тим, що фестивальних рух почав набувати популярності, українські музиканти почали ще більше використовувати етнічні мотиви у своїх піснях. Таким чином кожен рік утворюється велика кількість якісних фолк – музикантів, які будуть відроджувати автентичний фольклор.

Якщо звернутись до історії, то все розпочалось з естради. Популярні у ті часи вокально – інструментальні ансамблі 80 – х років, такі як «Червона рута», «Ватра», «Водограй», «Беркут», «Кобза» – співали народні пісні у стилі «фанк». Пізніше цю тенденцію продовжили наслідувати сучасні вітчизняні артисти – Марія Бурмака, Ілларія, Віктор Павлік, Тоня Матвієнко, Росава та багато інших.

Електро – фолк

Починаючи з 80 – х років визначним у новій музиці стає електронне звучання. Електро-поп, нью-романтик, синті-поп, диско, техно, хауз – починають зароджувати популярність танцювальної електронної музики.

Насамперед, перші спроби внести частку фольклору у електронне звучання належать фолк – гурту «Заграва», який у 1989 році на фестивалі «Червона рута» став лауреатом першої премії [20].

Відтак продовжувати спроби єднання фольклорних елементів з сучасною електронною музикою наважився дует «Автентичне життя» та Катя Chilly, які під гаслом автентики прийшли на українську сцену. Тим часом Катя Chilly презентує себе не лише як співачка народних пісень у поп – авангардному звучанні, а також вирізняється харизмою та епатажною поведінкою.

Розглянемо середину 90 – х. До України увірвалась сучасна танцювальна естетика з ейсид – джазом. У цьому стилі немає мистецтва імпровізації на акустичних інструментах, загалом тут використовується електроніка та семпли джазу і фанку, а також нові звуки синтезатора. До того ж одними з перших послідовників цього стилю в Україні були «Аби МС» і «Stelsi». Їм вдалось поєднати семпли та фрагменти з українських народних пісень, казок та танців, також декламували віршів з використанням своєї ж електронної музики [16].

Отже, «Зелене» є яскравим прикладом електро – фолку, створили цей проект гурт «Аби МС». Він входить до збірки «Сучасна інтерпретація традиційної української музики» і вважається продуктом світового рівня. Насамперед, неможливо описати цю збірку одним словом – драм'н'бейс, тріп – хоп, даб, фанк, пауз, техно, ейсид – джаз, диско і все це звучить у поєднанні звуків України, Індії, Європи та Африки.

Зрештою слід зазначити що і сьогодні фолк – гурти звертаються до електроніки і доволі часто співпрацюють з діджеями або ж створюють ремікси на свої пісні.

«GG» саме той проект, який можна вважати новим витком у етно – світі. Самобутній тандем діджея Андрія Антоненка і фолк – ансамблю «ГуляйГород», який поєднує у собі фолк та транс – електроніку. Етно – електронний проект «ANTONINA project» у якому також доволі органічно єднається поп – музика та фольклорні мотиви. Це проект Тоні Матвієнко та Олександра Шульги. У своїх піснях вони використовують семпли вокалу Ніни Матвієнко. У її арсеналі

понад 300 записів народних пісень, які виконала її матір. Всі ці пісні були записані на платівках видавництва «Мелодія». Наразі платівка оцифрована, а її звучання є у дебютному електро – фолк альбомі Тоні Матвієнко [19].

Відтак перейдемо до колективів, які працюють виключно у цьому напрямку: «ОНУКА», «Vroda», «Yuko», «Ptakha», «Go-A». Також є самобутній проект, який цікавий своїм поєднанням шуму пост – індустріального світу та голосу минулого. Це сплав таких стилів як IDM, даунтемпо, які написав King Imagine. Голосом цього проекту є Ірина Скрипнікова «Skrypochka» вона видумала русальну мову, яку застосовує у піснях [2].

До того ж не менше цікавляться фольклорними мотивами і вітчизняні DJ. Прикладом є творчий тандем Ігоря Скача з вокалістами фольклорного ансамблю «Божичі», які створили декілька цікавих композицій. Також синтез фольклорного секстету «Марвінок» та DJ зі Львова Kind of Zero. Їхні твори поєднані зі стилем drum and bass та автентичним співом, які можна почути у альбомі DJ «Happy people» та «My mantra». Також можна послухати багато сетів Макса Чорного, DJ Свідомого та ін.

Характерним є те, що у поєднанні елетро – фолк кожен напрямок не втрачають своєї оригінальності та органічності, тому що вони є досить самостійні.

Підсумовуючи слід зазначити, що при перегляді матеріалу про український етно – ф'южен, зрозуміло, що цей напрямок бере свій початок у 90 – х, як андеграунд. Покоління, яке хотіло зробити електронну музику українського виробництва, поступово додаючи етно – мотиви і тим самим формували етно – смак українців.

Етно-рок

Фестиваль на якому відбувались перші кроки у переосмисленні фольклору через панк – рок став фестиваль «Червона рута». Одними з найяскравіших експериментаторів стали рок – гурт «Гуцули» та «Фактично самі», які отримали перемогу на фестивалі «Червона рута» 1997 році.

Тимчасом у середині 2000 – х Україну охопила нова хвиля зацікавленості усім національним, велику роль відіграла революція. Майже кожен рок – музикант починає створювати етно – проекти запрошуючи до співпраці фольклорні ансамблі. Наприклад гурт «ГуляйГород» і «Тартак», які об'єднались та випустили альбом, у якому є обробки українських народних пісень у різноманітних стилях – рок, хіп – хоп та фанк.

Доцільно виокремити гурт «Воплі Відоплясова», який є представником етно – музики в Україні. Вони випустили популярні пісні народної класики, такі як «Галя», «Ти ж мене підманула», «Горіла сосна палала», а ще випустили оброки народних пісень.

Аналогічно не змогли оминати співпраці з фольклором і такі відомі гурти, як «ТНМК», «Океан Ельзи» у доробку не більше однієї народної пісні.

Крім того, упродовж років рок – музиканти все більше почали вносити у свій репертуар обрядові пісні. Яскраві представники етно – року «КораЛЛі», «ТаРута», «Гайдамаки», «ДримбаДаДзига», «Сонце», «ДомРа», «The Doox» (екс-«Камо Грядеші»), «Гуцул Каліпсо», «Джалапіта» і інші.

До того ж зразком поєднання самобутньої етніки, запальних мотивів рок – н – ролу та регі вважається альбом «Пісні самонаведення» гурту Kozak System і Тараса Чубая, який вийшов у 2014 році та отримав багато схвальних відгуків.

На офіційному сайті гурту Kozak System є багато схвальних відгуків на адресу цього проекту. Зокрема, Андрій Бондар — відомий український поет, публіцист, перекладач відзначив: «Досконале, фармацевтично точно і тонке поєднання кількох «органік», українське як світове, світове як українське. І доступне, і хітове, і народне, і стильне. Все водночас» [38].

Доцільно розглянути і такі гурти, творчість яких не входить у рамки якогось одного стилю. Наприклад етно – колектив «Очеретяний кіт» м. Вінниця, їх складно назвати виключно етно – виконавцями, скоріше «етно – неформалами», тому що музика яку вони створюють, трішки не єднається зі стилістикою «танцювального» драйв – року, загалом їх композиції сповнені

естетики, інтелектуального року і їх варто не просто слухати, в вдумливо слухати.

Тим не менш необхідно зупинитись на виконавцях, які у своїх творчості використовують синтез мистецтв. Яскравими представниками є етно – хаос гурт «ДахаБраха», які прославились на весь світ «Театр-Пральня», Dakh Daughters, музично – театральний колектив, який працює з жанрами фрік-кабаре і театральним перформансом.

Відтак перш ніж перейти до етно – джазу, розглянемо ще одних представників, які оригінально поєднували фольклорні мотиви, хіп – хоп та електроніку у тандемі з відвертою та соціально – загостреною поезією Сергія Жадана, яка до того ж була доповнена відео проекцією та сучасно. хореографією. Доволі таки оригінальне використання народних пісень у проекті 2012 року.

Етно–джаз

Джаз – це синтез фольклору різноманітних народів, які базуються на дійсному конгломераті націй, тому при прослуховуванні джазу простежуються риси кожного народу.

Як відомо, джаз від самого початку ґрунтувався на справжньому конгломераті націй, на синтезі фольклорів різних народів, і тому має риси інтернаціонального мистецтва. На думку відомого українського джазового композитора, саксофоніста Антона Півоварова, «кожна музика несе свою енергію: як земля, вітер, вогонь, вода. Якщо фольк – це земля, то джаз – вітер [10]. Джаз у поєднанні з фольком – завжди безпрограшна, «броньбійна» комбінація. Це пов'язано з тим, що фольк має дуже глибоке коріння і надзвичайно сильну подачу. А джаз, зі свого боку, має багато чого запропонувати завдяки своїй імпровізаційності, гармонії, ритму — у тому, в чому він сильний» [15].

«Лемківська сюїта» Антона Півоварова – це глибоке та нерозривне поєднання інтонаційних переливів, переосмислений та органічний тандем

фольклору та джазу. Цікаво, що ні джаз, ні фольклор не відволікає на себе увагу, настільки вони вишукано об'єдналися у цьому мистецькому сплаві.

Шанувальникам українського етно – джазу відомий альбом «Коломийки Live», який написав відомий бас – гітарист Ігор Закуса та «Z-Band». Також збірка «Ukrainian Roots in Jazz» у якій сформовані українські народні пісні у джазовому аранжуванні та нова популярна музика. Безпосередньо скористалися нагодою приєднатись до створення альбому етно – джазових імпровізацій з українськими народними піснями і відомі джазові музиканти, серед них: «Каунас-Біг-бенд», Мартін Шрак, Сергій Давидов, Млада, Джон Стетч, «Брати блюзу», Вагіф Мустафа-Заде, Дмитро Найдич, польсько-бразильський дует Гражини Авгушак і Пауліно Гарсія [21].

Етно – джазова платівка «F5», яка побачила світ у 2005 році, а творили її Тетяна Радостеева та гурт «Аби МС». Альбом поєднав у собі звучання різних стилів, фанк, соул, джаз, бразильську самбу та лаундждж. Безумовно слід сказати декілька слів про джазові проекти, які були створені у 2015 році, так як «Електро-джаз-фолк» на чолі з Максимом Бережнюком та Максимом Щоренковим та «Фанк – гопак» на чолі з Іваном Тараненко. Запальні ритми, фольклорні переливи, джазова гармонія у поєднанні з неперевершеним артистизмом музикантів.

Успішними та яскравими представниками етно - гуртів, які є представниками жанру world music можна назвати львівський гурт «ShockolaD» та київський гурт «Правиця», вони майстерно поєднали фолк, джаз та елементи соулу, це поєднання цікаве тим, що кожен стиль так тісно переплітається, що складно сказати, який з них більш яскраво виражений.

Христина Соловій, яка також зробила важливий крок у популяризації етно – джазу. Народні лемківські пісні, які набули сучасного звучання у поєднанні з аранжуваннями і увійшли у перший альбом Христини Соловій під назвою «Жива вода».

Також етно – джаз можна почути у виконанні вокальних ансамблів, «ManSound» «Estetic Voice» та «Піккардійська терція».

2.2. Аналіз використання фольклорних елементів у творчості українських артистів

KAZKA

KAZKA – доволі молодий колектив, якій перебуває у м. Києві. Виконує пісні українською мовою у стилі етно – поп. Спочатку до складу гурту входили вокалістка Олександра Заріцька та мультиінструменталіст Нікіта Будащ. Згодом до колективу приєднався сопілкар Дмитро Мазуряк.

До певного часу вважалось, що артисти, які створюють україномовний контент, немодні, тому що під такі пісні складно танцювати. Але нарешті прийшов той час, коли слухачі нарешті почали давати схвальний відгук продукту, який написаний рідною мовою. Насамперед гурт «KAZKA», який у стрімкому русі, всього за один рік гурт підкорив усі чарти і потрапив у рекомендації українського YouTube. Їх композиція «СВЯТА» дуже швидко почала набирати велику кількість прослуховувань і за свою працю у цьому ж році гурт отримав премію YUNA у номінації «Прорив року».

Свої пісні гурт представляє у етнічній обробці та під супровід народного вокалу. Для справжніх поціновувачів українською музики «KAZKA» стала приємним відкриттям.

MOTANKA

Mystical metal, стиль до якого себе відносить «MOTANKA». Це поєднання важкої музики з фольклорними мотивами та елементами електронної музики. В порівнянні з іншими гуртами, «MOTANKA» охоплює у своїй музиці куди більш глибоку давнину, а точніше охоплює добу язичництва. Проте закордонним слухачам дуже сподобалось таке поєднання, гурт навіть встиг посісти 2 місце у німецькому фестивалі Wacken Open Air, а також розпочати співпрацю з рок – лейблом Napalm Records, який знаходиться у Австралії

Alina Pash

Alina Pash за рік підкорила українського слухача своєю неординарністю у музиці. Вражаючий тандем закарпатських фольклорних мотивів та репу у дебютному синглі *Bitanga*, кліп до якого вийшов навесні 2019 року, став сенсацією. У кліпі вона відтворює образ нахабної дівчини, хуліганки з Закарпаття, яка читає реп у поєднанні з закарпатськими діалектними словами та гуляє по мальовничим місцям свого краю.

Насамперед співачка говорить, що її перше слово було закарпатське «йю», тому свій музичний шлях вона вирішила розпочати з саме цього знатного «йю». «На Закарпатті моя сім'я оселилася через дідуся, якого саме там було призначено керівником лісокомбінату. Моя рідня по материнській лінії розмовляє чистою українською мовою, а ось татова сторона сім'ї – повністю закарпатська. Там всі місцеві розмовляють дивною мішаною мовою. Часто її називають «суржиком», але особисто я вважаю за краще використовувати терміни «сленг» чи «діалект», – коментує Alina Pash [36].

Отже слово «bitanga» перекладається як «хуліган». Аліна Паш говорить, що саме так її у дитинстві кликав дідусь, коли вона намагалась викрасти гарбузи на полі у своїх сусідів. Про свій стиль у пісні «*Bitanga*» співачка говорить так: «Електроніка, плюс етніка, hip-hop, RnB, там все намішано. Я навіть гадки не маю як це назвати одним або двома словами – це мікс кількох стилів».

Новий альбом «розмова», який вийшов у 2021 році, може претендувати на звання найкращого українського альбом 2021 року. Alina Pash і на цей раз продовжує впроваджувати українські мотиви у своїй творчості. Наразі співачка поєднала українські фольклорні елементи з хіп – хоп бітами, а також є метафоричні історії, релігійні мотиви та вірші Т.Г.Шевченка. У альбом увійшло дев'ять композицій: «Ініціація», «Молитва», «Ласки дівочи», «Матах», «Воїн», «Балада», «Колискова», «Вода», «Чоловік». Для того щоб записати ці пісні співачка побувала на Гуцульщині. Композиція «Вода» записувалась у тій церкві, у якій знімали фільм Сергія Параджанова «Тіні забутих предків». «В основі альбому лежить історія дівчини, що знаходиться на шляху до

самопізнання, духовних істин, гармонії з природою та поняттям любові. «розмова» поєднує в собі шаманський настрій і музичне розмаїття: від електроніки та хіп-хопу до фольку й ліричних балад» говорить Аліна Паш.

Ініціація від латинської «initiatu» – починати або ж початок, також у перекладі з латинської мови «initiatu» посвячення. В «Ініціації» можна почути промову священника Івана Рибарука, думки керівника асоціації воїнів АТО Назарія Кішака, співи гурту Щука-Риба, звуки Дідової Хатчини.

ОНУКА

Гурт «ОНУКА» розпочав своє існування ще у 2013 році. За певний проміжок часу гурт встиг підкорити більшу кількість людей своїм неповторним стилем та новітнім поглядом на використання традиційних українських інструментів у сучасній музиці. Тому інструменти які ми чуємо під час виступів гурту та бачимо у кліпах є дуже близькими для українцям. Загалом це такі інструменти як – сопілка, бандура, тромбона, бугай, трембіта.

Таким чином альбом «LOOK» увібрав в себе звуки українського народного звучання, які були відтворені за допомогою бандури, сопілки та трембіти, які об'єднавшись з електронікою зазвучали сучасно та зі смаком.

Альбом «VIDLIK» розкажує у звуках історію катастрофи на Чорнобильській АЕС та те, як вся ця історія вплинула на всіх нас. «Звісно, я не могла не порушити цю тему у своїй творчості. Мені хотілося, щоб пісня про Чорнобиль не була пронизана моторошністю і страхом – усім тим, за що Чорнобиль не люблять. Хотілося, щоб вона була схожа за відчуттям на пір'ячко, що злітає у повітря, як у фільмі «Форрест Гамп». Тому пісня пронизана вірою у щось світле» – говорить Ната Жижченко [24].

Кліп на пісню Vidlik вийшов навесні 2016 року. Через два роки після виходу, кліп зібрав більше 4 млн. переглядів на YouTube, а саме альбом увірвався у топ європейських чартів.

Тим не менш «MOZAІKA» також вирізняється чимось по своєму особливим. Це є полотно, на якому зібрана велика кількість деталей та

фрагментів, де є місце розповіді про фантастичні випадки у долі та поєднання символів.

«Звуки онуки» – це невеличкі історії про цікаві українські національні музичні інструменти, які гурт використовує у створенні своїх пісень, трембіта, цимбали, сопілка, бугай, дощовиця, зозулька, терменвокс, тромбон, валторна та бубон.

НАОНІ

Національний Академічний Оркестр Народних Інструментів України (НАОНІ) наразі дає гастролі не тільки у рідній Україні, а і за її межами. НАОНІ є учасниками фестивалів та масових свят. Цікавим є те, що оркестр дотримується сучасних тенденцій та активно намагається поєднати народні інструменти зі звуками сучасності. До того ж у своїх концертних номерах вони використовують ансамблі троїстих музик, сопілкарів та виконавців на зозульках. Колоритне звучання, неймовірне поєднання тембрів інструментів, у оркестрі є 40 – бандур, цимбалів, скрипок, кобз, басоль, лір, телинок, козацьких труб, флюя, бубонів та ін. Що і надає оркестру унікальності та традиційності звучання.

Колектив існує вже півстоліття та навіть не дивлячись на вік НАОНІ завжди підхоплює хвилю сучасних мотивів та щасливий співпрацювати з сучасними зірками української естради.

«ДахаБраха»

«ДахаБраха» – український етнічний гурт, що у графічному вигляді ілюструється у додатку Б, який було створено для проекту «Україна містична» у 2004 році, розпочав та очолював цей театральний проект Владислав Троїцький. Гурту «ДахаБраха» створив свій унікальний стиль, який тримав назву – етно – хаос у поєднанні з іншими різними жанрами, хіп – хоп, мінімалізм, блюз та соул. За основу беруться українські народні пісні, які виконують самі учасники гурту. Автентична манера є провідною у цьому стилі, її поєднують з звуками інструментів, які були зібрані з різних куточків світу.

«На добраніч» – це дебютний альбом, який побачив світ у 2006 році. Наступні альбоми мали назву «Ягудки» та «На межі». Також у доробку гурту є і спільні роботи, наприклад альбом «Хмелева project», який створено з гуртом з Білорусі «Port Mone». Запис альбому був проведений у Польщі м. Лодзь.

Також гурт славиться своїми доробками для вітчизняного кінематографу.

«ДахаБраха» записав музичний супровід до фільму «Земля» О.П. Довженка. Крім того, 27 лютого 2020 року гурт став лауреатом Шевченківської премії у номінації «Музичне мистецтво».

Гурт «ДахаБраха» відвідали легендарну передачу «Пізніше...» з Джулзом Голландом (англ. «Later...» with Jools Holland) на BBC. «Часопростір автентичної пісні, яку виконує «ДахаБраха» – не село і не місто. Не сьогодні і не колись. А всюди і завжди. Він не побутовий. Це простір містерії, якщо під містерією розуміти таїну внутрішньої зустрічі з самим собою – без брехні, самовиправдання та ідеалізації. Українська душа повинна мати відвагу вдивитися у свій темний лик, перейти кордони загальновідомих табу, псевдосакралізацій і визнати своїх хтонічних демонів. Тільки тоді, як з давніх темних ікон, засяє її інший образ».

Аналіз звучання українських народних пісень у творчості гурту являє своєрідне використання фольклорних елементів: гурт у вільному русі перероблює мелодія та тексти пісень, єднає українські мотиви зі звуками різних музичних інструментів. Також музика «DakhaBrakha» використовується у п'єсах В.Троїцького, гурт дуже змістовно поєднує контекст народної пісні з сюжетами у п'єсах Шекспіра. Це демонструє нам створення вільного простору української народної пісні, яка наповнюється зовсім інакшим змістовним сенсом. У тому як гурт «DakhaBrakha» єднає свої музичні елементи простежується еkleктизм. Тим не менш крізь цю велику кількість нашаровування ми спостерігаємо і сприймаємо елементи українського фольклору, завдяки цьому ми можемо сміливо вважати гурт «DakhaBrakha» носієм сучасної та прадавньої української культури [26].

Dakh Daughters

«Dakh Daughters» – жіночий гурт, який поєднує музику та театр. Їх основні жанри – це театральний перформанс та «фрік – кабаре». Через рік після першого виступу на ГогольFest у м. Київ, гурт відіграв свій перший великий концерт у київській малій опері.

Крім того гурт став популярним після свого кліпу «Rozy/Donbass» об'єднавши український фольклор та 35 сонет Шекспіра. До того ж виконання пісні «Ганнуся/Gannusya» на Майдані Незалежності у 2013 році, також принесло популярність гурту.

Також гурт у своїх інтерпретаціях використовує тексти відомих письменників, Тараса Шевченка, Йосипа Бродського, Чарльза Буковські, Лесі Українки та інших, також тексти з діалектами різних мов, німецькою, англійською, французькою, українською.

«Dakh Daughters» створюють музику за допомогою різноманітних музичних інструментів, загалом їх близько 15 – ти, це і віолончелі, скрипка, контрабаси, маракаси, фортепіано, гітара, барабани, губна гармоніка, бубон, ксилофон та акордеон, то того ж цікавий факт, що музиканти можуть грати на будь – якому інструменті.

«YUKO»

Український гурт «YUKO» створює пісні у жанрі фольктроніка. Їх пісні доволі самобутні, бо дует взяв за основу відроджувати народну лірику за допомогою звуків модерності та також піднімає питання на соціальні теми. Наприклад альбом «DURA?» у кому говориться про насилля, алкоголізм та патріархат. Історії про протистояння жінок у соціумі та про домашнє насилля. Гурт яскраво представив свою творчість та заявив про себе на національному відбої Євробачення у 2019 році. У складі гурту лише два учасники, це солістка – Юлія Юріна та мультиінструменталіст – Стас Корольов. Спільне бажання створити щось цікаве та по своєму просте було у обох учасників гурту. Відтак гурт і розпочав своє існування у оригінальному та самобутньому жанрі. Тексти до пісень взяті з фольклорних народних пісень з віддалених куточків України. Вони дуже філігранно поєднуються з модними мотивами електронної музики.

Але не тільки у цьому є відмінність цього гурту. Юлія Юріна виконує пісні у особливій манері, це виконання, яке властиве деяким регіонам. Але самотні не лише тексти, а також і авторські аранжування. Але це все настільки споріднено у звучанні та так просто сприймається на слух, що можна з впевненістю сказати, що гурт все таки віднайшов межу між самотністю та простими речами.

Go-A

Гурт Go-A був утворений у 2011 році в Києві. У складі гурту за всі свої роки існування встиг змінитись 14 разів. Отже назва колективу перекладається як «повернення до витоків», бо «Go» означає йти, а грецька буква «Альфа» означає початок світу.

У доробку гурту є сольний альбом «Іди на звук», який вийшов у 2016 році, у альбом увійшло 10 пісень. Крім того на телебаченні їх можна було побачити дуже рідко, але на українській та зарубіжних фестивалях вони завжди були бажаними гостями. Вони встигли підкорити майданчики таких фестивалів як «ГогольFest», «Jazz Koktebel», «Країна мрій», а також представляли свою творчість у Польщі, Ізраїлі та Білорусі.

«Go-A» поєднує український народний вокал з сучасними танцювальними бітами, гітарним драйвом та африканськими барабанами. Слід сказати про те, що у 2021 році гурт представив Україну на Євробаченні.

КНАУАТ

Андрій Хаят народився 3 квітня 1997 року в місті Знам'янка, де закінчив музичну школу по класу акордеона. У 2019 закінчив Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова за спеціальністю «Англійська та арабська мови», що надалі допомогло у творчості. «Khayat» з арабської перекладається як життя. Буквально за рік хлопець став популярним. У 2019 році співак випустив свій перший альбом КНМІЛ', в якому об'єднано електронну музику, звуки повсякденного життя і народний вокал. Також вже встиг дати концерт у столиці. Перед цим Андрій приймав участь у талант шоу «Голос Країни», де виборов місце у фіналі та у 2020 році брав участь у

національному відборі Євробачення. Співає КНАУАТ у народному стилі, точніше у більш сучасній його версії. І саме народні мотиви та українська душа допомогли йому дійти до фіналу у відборі Євробачення.

Популярність фолку не випадковість. У творчості Андрія помітні східні мотиви. Вітчим Андрія британець з ліванським корінням, тому це безумовно наклало відбиток у творчості артиста. За свою плідну працю, артиста навіть було номіновано на премію YUNA-2020 у категорії «Відкриття року».

Висновок. Українські народні пісні, маючи багатовікову історію зазнали багато видозмін та переробок. Осучасненому звучанню фольклору властиві авторський стиль. На прикладі одного з найвідоміших гуртів, який поєднує та живить українські мотиви у сучасному світі є гурт «DakhaBrakha». Аналіз звучання українських народних пісень у творчості гурту являє своєрідне використання фольклорних елементів: гурт у вільному русі перероблює мелодія та тексти пісень, єднає українські мотиви зі звуками різних музичних інструментів. Також музика «DakhaBrakha» використовується у п'єсах В.Троїцького, гурт дуже змістовно поєднує контекст народної пісні з сюжетами у п'єсах Шекспіра. Це демонструє нам створення вільного простору української народної пісні, яка наповнюється зовсім інакшим змістовним сенсом. У тому як гурт «DakhaBrakha» єднає свої музичні елементи простежується еkleктизм. Тим не менш крізь цю велику кількість нашаровування ми спостерігаємо і сприймаємо елементи українського фольклору, завдяки цьому ми можемо сміливо вважати гурт «DakhaBrakha» носієм сучасної та прадавньої української культури. Як ми можемо засвідчити, що на сьогодні поєднання фольклорних елементів разом з модерним звучанням є дуже популярним. Наразі загально визнаним є не сам тренд еkleктики стилів, а розмивання музичних кордонів. Молоді музиканти почали вільно фантазувати та переосмислювати звуки прадавніх часів. Ті музиканти, які першими почали впроваджувати це поєднання у маси, знали, що воно точно спрацює.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі обґрунтовано використання елементів фольклору у системі сучасного українського вокального мистецтва. Реалізовані мета і завдання дослідження дають підставу сформулювати такі узагальнення.

1. На основі аналізу еволюції форм побутування пісенного фольклору встановлено, що елементи пісенного фольклору набули значної різноманітності побутування та способів поширення у різних прошарках населення, від селян до міщан. Визначено як фольклор увійшов у професійну музичну творчість та яким чином його використовували композитори. Зростання уваги до фольклорних елементів у музичному мистецтві спричинило появу окремого напрямку наукових пошуків – музичної фольклористики.

2. Конкретизовано класифікацію українських пісень в системі фольклору. Українська народна пісня відіграла вагомую роль у становленні професійної музики у другій половині XIX ст. надаючи пласт для творчості композиторів класиків М. Лисенка, О. Потебні, П.Сокальського, І. Шамо, П. Майбороди та інших. Народна пісня і на сучасному етапі залишається одним з наймасштабніших джерел для сучасних авторів та композиторів.

3. Узагальнено вплив фольклору на становлення сучасного естрадного мистецтва. Особливості вивчення фольклорних елементів полягають у зверненні до стародавніх часів існування фольклору, у особливій манері співу. Українські народні пісні, маючи багатовікову історію, суттєво вплинули на становлення естрадного мистецтва, разом з тим вони значною мірою видозмінилися та перетворилися. Осучаснене звучання фольклору характеризується авторським стилем, оригінальним інструментуванням та аранжуванням. У використанні фольклорних елементів сучасними виконавцями простежується еkleктизм, поєднання фольклорних елементів разом з модерним звучанням.

4. Обґрунтовано використання фольклорних елементів у творчості сучасних вітчизняних виконавців. Здійснено аналіз сучасної української

естрадної музики з використанням фольклорних елементів на прикладі українських сольних виконавців та гуртів. Опрацьовано такі стилі у музиці як джаз, рок, поп, соул та інші. Безпосередньо сучасні виконавці звертають у своїх творчості до пісень календарно-обрядового циклу, романсів, коломийок, жартівливих та ліричних пісень. Здійснено аналіз використання елементів фольклору у піснях сучасних естрадних виконавців та процесу поєднання електронної, поп та рок музики зі звучанням народних інструментів та народного вокалу на прикладі наступних колективів: «Kazka», «AlinaPash», «Khayat» «DakhaBrakha», «Onuka» та ін.

Кваліфікаційне дослідження дозволяє на якісно новому рівні вирішувати проблему використання фольклорних елементів у сучасному українському вокальному мистецтві, але не вичерпує всі аспекти окресленої проблеми. Найбільш перспективними напрямками подальших досліджень у окресленому напрямку вважаємо розробку методичних засад опанування фольклорних елементів з сучасного музично-пісенного матеріалу у процесі професійної підготовки естрадних співаків; удосконалення освітньо-професійних програм вітчизняних закладів вищої освіти з метою інтеграції до їх змісту вивчення творчості сучасних виконавців, які використовують фольклорні елементи у своїй творчості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безугла Р.І. Масова та популярна культура: до проблеми співвідношення понять. *Культура і сучасність: альманах*. Київ: Міленіум, 2010. № 2. С. 86–91.
2. Білецька О.О. Трансформаційні процеси української молодіжної субкультури наприкінці ХХ – ХХІ століття. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: зб. наук. праць*. Київ: Міленіум, 2010. Вип. ХХІV. С. 139–144.
3. Бреславець Г. Культуротворча специфіка мистецької реконструкції фольклорного тексту в контексті загальних тенденцій фольклоризму в музичному мистецтві межі ХХ — ХХІ сторіч. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв : зб. наук. пр.* Харків: ХДАДМ, 2016. № 2. С. 81–87.
4. Виноградова Л. Зимняя календарная поэзия западных и восточных славян. Генезис и типология колядования. Москва: Наука, 1982. 256 с.
5. Воловик Х.М. Ритміка в жанрах українського фольклору: Курсова робота з транскрипції народної музики / Науковий керівник – доц., канд. мистецтвознавства В.М. Осадча. Харків, 2009. 52 с.
6. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Т.1. Мюнхен, 1958. 449 с.; Т. 2, Мюнхен, 1966. 442 с.
7. Галич Т. Мелодика та фактура як засіб жанрового визначення в українському фольклорі: Курсова робота з транскрипції народної музики / Науковий керівник – доц., канд. мистецтвознавства В.М. Осадча. Харків, 2009. 30 с.
8. Гошовский В. Типы украинских колядок и их структурно-ритмические разновидности у славян. У истоков народной музыки славян. Очерки по музыкальному славяноведению. Москва: Советский композитор, 1971. 304 с.

9. Грица С. Й. Становлення і розвиток наукової думки про народну творчість. *Українська художня культура* / За ред. / Ф. Ляшенка. Київ: Либідь, 1996
10. Дряпіка В. Розкриваючи світ джазу, рок- і поп-музики. Київ; Кіровоград: Трелакс, 1997. 184 с.
11. Етнографія України. *Навчальний посібник* (за ред. С.А. Макарчука). Львів: Світ, 1994. 520 с.
12. Єнько О. Музична стилістика українського фольклору (на матеріалі народної лірики): Курсова робота з транскрипції народної музики / Науковий керівник – доц., канд. мистецтвознавства В.М. Осадча. Харків, 2009. 50 с.
13. Єфремов Є. Зимові пісні. Колядки і щедрівки. *Історія української музики: У 7 т. / НАН, ІМФЕ ім. М.Т. Рильського, редкол.: Г.А. Скрипник (голова) та ін. Т.1. Кн.1. Київ: Видавництво ІМФЕ, 2016. С. 41–55*
14. Зосім О. Л. Східнослов'янська духовна пісня XVII – XX ст. у контексті церковної та популярної культури. *Культура і сучасність*. Київ: Міленіум. 2015. № 1. С. 125–133.
15. З того буде фолк: як етно проникало в українську музику і підкорило її. URL: <https://read.platfor.ma/>.
16. Кисла С. В. Діалог етно- та поп-культури у музичному мистецтві XX – XXI століть. *Молодий вчений*. 2018. № 2 (54). С. 103–106.
17. Кислюк К. В., Кучер О. В. Релігієзнавство / К. В. Кислюк, О. В. Кучер. Київ : Кондор, 2004. – 646 с.
18. Клименко І. Зимовий обрядово-пісенний цикл в українців: ключові форми та їх картографування (До проблеми візуалізації мелоаналітичних параметрів на географічних картах). *Проблеми етномузикології*. 2012. Вип. 7. С. 109–121.
19. Лазарєв С. Г. Електронна музика як соціокультурне явище (друга половина XX – початок XXI століть): дис. канд. мистецтвознавства: 26.00.01 «Теорія та історія культури». Київ, 2018. 241 с.

20. Ластовецька-Соланська З. М. Музичні цінності та потреби в сучасному культурному континуумі України: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.01 «Теорія та історія культури». Львів, 2007. 20 с.

21. Левчук Я.М. Масова музика як соціалізуючий чинник молодіжних субкультур України: автореф. дис. канд. мистецтвознавства: 26.00.01 «Теорія та теорія культури». Київ, 2011. 16 с.

22. Ломакіна А.А. Поховальні та поминальні псалми в усно-пісенній традиції України: Курсова робота з транскрипції народної музики / Науковий керівник – доц., канд. мистецтвознавства В.М. Осадча. Харків, 2009. 28 с.

23. Малько А. Виховуємо на традиціях рідного народу. Відкритий урок. Грудень, 2006. С. 45

24. Ната Жижченко і Євген Філатов про гурт ONUKA, екологію та Чорнобиль. URL: <https://www.the-village.com.ua/village/knowledge/lecture/291463-nata-zhizhchenko-ta-evgen-filatov-pro-gurt-onuka-ekologiyu-i-chornobil>.

25. Науменко В.І., Артюх Ф.А., Горленко В.Ф. та ін. Культура і побут населення України. *Навчальний посібник*. Київ: Либідь, 1993. 282 с.

26. Про нас – ДахаБраха – DakhaBrakha. URL: <https://www.dakhabrakha.com.ua/uk/about/>.

27. Рибак Ю.П. Україна, держава: музичний фольклор. *Енциклопедія історії України: Україна – Українці*. Кн. 1 / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2018. 608 с. URL: <http://www.history.org.ua/?termin=1.10>.

28. Розторгуєва В. Віршові форми слобожанського весілля і музично-стильові особливості наспівів: Курсова робота з транскрипції народної музики / Науковий керівник – доц., канд. мистецтвознавства В.М. Осадча. Харків, 2009. 40 с.

29. Сердюк О., Уманець О., Слюсаренко Т. Українська музична культура: від витоків до сьогодення *навчальний посібник*. Харків: Основа, 2002. 400 с.
30. Сінельнікова В.В., Сінельніков І.Г. Музичний фольклор в умовах сцени: сучасні тенденції. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 14. Т. 1. С. 140–144.
31. Усик К. Теорія і історія транскрипції народних пісень в українській фольклористиці: Курсова робота з транскрипції народної музики / Науковий керівник – доц., канд. мистецтвознавства В.М. Осадча. Харків, 2009. 48 с.
32. Франко І. Студії українськими народними піснями / Упорядк. М. Т. Яценка. Твори у 50 т. Київ: Наук. думка, 1980. Т. 42. 480 с.
33. Фурдичко А.О. Український альтернативний фольк: варіативна складова. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури*. 2017. № 39. С. 150–163.
34. Чебанюк О. Ю. За матеріалами: Календарно-обрядові пісні. Київ, Видавництво художньої літератури «Дніпро», 1987. Упорядкування, вступна стаття та примітки О. Ю. Чебанюк. Гравюри Василя Перевальського та Анатолія Павленка, С. 10 – 11
35. Чебанюк О.Ю. Україна, держава: словесний фольклор. *Енциклопедія історії України: Україна – Українці*. Кн. 1 / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. Київ: Наукова думка, 2018. 608 с. URL: <http://www.history.org.ua/?termin=1.9>
36. Alina Pash – Bitanga (Кліп). URL: <https://notatky.com.ua/alina-pash-bitanga>.
37. Kowalsky H. Ukrainian folk songs. Boston: The Stratford company, 1925. 77 p.
38. KOZAK SYSTEM :: ГОЛОВНА URL: <http://kozaksystem.com/projects/2>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Календарно-обрядові пісні

КАЛЕНДАРНО-ОБРЯДОВІ ПІСНІ – ЦЕ ТІ, ЩО ВИКОНУЮТЬСЯ ПІД ЧАС КАЛЕНДАРНИХ СВЯТ, ОБРЯДІВ. ВОНИ ПОДІЛЯЮТЬСЯ НА:

Гурт «DakhaBrakha»

